

10. 4. 1378

Povelja kralja Tvrtka I. dubrovcanima 10. travnja 1378

Blagočastivno i dostoljepno pohvaliti istin`noju vjeroju i željanoje slovo prinesti k`svojemu blagodjetelju, vladicje Hristu. Imže vsač`skaja s`tvoorenja i javljenja biše na hvaloslovije Bož`stv`nago smotrenija. Ježe milosrdova o rode človč`scjem, jegože s`tvori v`prečisti obraz svojego Bož`stva. I dast jemu oblast i razum, jako biti jemu vsjemi zemlj`nimi jest`stvi i razumjeti i tvoriti sud i pravdu po srjede zemlje. Takožde že i mene, svojemu rabu, za milost svojego Bož`stva, darova, procisti mi otrasli blagosadnjej v`rode mojem.

I spodobi me sugubim vjencem, jako oboja vladic`stvoja ispravljati mi, proeje ot isprva - v`blagodarovan`njej nam Zemlje Bosne. Potom, že Gospodu mojemu Bogu spodobl`šu me nasljedovati prjestol mojih prjeroditelj`, gospode srbske, za nje bo ti bjehu moji prjeroditeljije, v`zemlj`njem carstvoje carstvoovaše, i na nebesnoje carstvo preselili se. Mene že videštu zemlju prjeroditelj`mojih po njih ostavl`šu i ne imuštu svojego pastira. I idoh v`srbskiju zemlju, željaje i hote ukrjepiti prjestol roditelj`mojih. I tamo š`dšu mi, vjenčan bih Bogom darovanim mi vjencem na Kraljevstvo prjeroditelj mojih jako biti mi o Hriste Isuse blagovjernomu i Bogom postavljenomu Stefanu, Kralju Srbijem i Bosne i Pomoriju i Zapadnim stranam. I. potom, načeh s`Bogom kraljevati i praviti prestol srbskije zemlje, željaje padšaja sa v`zdignuti i razoršaja se ukrjepiti.

I došadšu mi zemlje Pomorskiye i tu priš`dšu pred slavni i dobronaročiti grad Dubrovnik, i tu izidoše pred Kraljevstvo mi vsepočteni vlastele Dubrovasci. s`vsakoju slavoju i č`stiju.

I upomenuše Kraljevstvu mi o svojih zakoneh i uvjeteh i poveljeh, koje su imali s`praroditelji Kraljevstva mi, z gospodom Bos`nskom...

10. 4. 1454

Crkva Uznesenja Marijina je katolička crkva u Olovu poznatija kao marijansko hodočasničko svetište.

Olovsko svetište Majke Božje spada među najveća hodočasnička mjesta na Balkanu. Mahom se hodočasti na svetkovinu Velike Gospe, sredinom mjeseca kolovoza, ali i u drugim prilikama.

Prvobitna crkva je sagrađena zajedno sa samostanom u 14. vijeku. Crkva nije bila velika (12,60 x 9,50 m). Njeni masivni zidovi bili su građeni od tesanog kamena. Iznutra je bila omalterisana i likovno dekorisana, o čemu svjedoči jedan ulomak zida pronađen u vrijeme austrougarske uprave u BiH, a koji se čuva u Zemaljskom muzeju u Sarajevu. Od stare olovske crkve očuvan je i ključ (također u Zemaljskom muzeju), koji je istodobno služio kao samokres, ako se trebalo braniti. Crkva je zapaljena u noći 1. na 2. kolovoza 1704. godine.

Prvi podatak, koji ukazuje na to da je olovska crkva narodno svetište, jest zabilješka u dubrovačkom ljetopisu za 10. april 1454. i glasi: "*...izmiri se Herceg Stjepan s Dubrovnikom, sa ženom Jelenom, sinom Vladislavom te sa svojim zetom, bosanskim kraljem. Ovom se izmirenju obradovaše oba zeta, a obje njegove kćeri, Katarina i Marija, poslaše darove Gospinoj crkvi u Olovo*".

Nakon velikog hodočašća od oko 5.000 vjernika 1866. godine, sljedeće je godine podignuta drvena crkva. Ona se, međutim, 1913. godine srušila. Godine 1923. pokrenuta je akcija za podizanje Gospina Svetišta. Izrada plana povjerena je arhitektu Karlu Paržiku. Radovima se pristupilo tek nakon nekoliko godina. U prvoj fazi 1930-32. god. crkva je izidana do krova i takva je ostala do 1936, kada je pokrivena. God. 1938. postavljen je kameni oltar s tabernakulom, izrađen po nacrtu K. Pařika. Portal je obložen bračkim mramorom 1961. god., što se najbolje ne uklapa u vanjski izgled crkve gdje dominira grubo tesani kamen. Osim što je tu odstupljeno od projekta, to je također učinjeno i kod izvedbe kora, a umjesto predviđene kupole izgrađen je drveni kružni svod. God. 1963-65. sanirani su temelji crkve.

U olovskom svetištu nalaze se dvije Gospine slike. Jedna je iz 18. vijeka sa natpisom *S. Maria Plumbensis*, koja je do 1920. bila kod franjevaca u Iloku, a kasnije na Petrićevcu i u Sarajevu, da bi 1964. bila prenesena u Olovo. Drugu je sliku god. 1954. izradio Gabrijel Jurkić prema opisu negdašnje Olovske Gospe, koja je nestala.

